

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2020/1429,

7. oktoober 2020,

millega kehtestatakse meetmed kestliku raudteeturu jaoks seoses COVID-19 puhanguga

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping), eriti selle artiklit 91,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ⁽¹⁾

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) COVID-19 puhang tõi kaasa järsu languse nõudluses raudteetransporditeenuste järele. See on oluliselt mõjutanud raudteeveo-ettevõtjaid. Mõju hakkas ilmnema juba 1. märtsist 2020 ja see kestab tõenäoliselt vähemalt 31. detsembrini 2020. COVID-19 puhanguga seotud asjaolud ei sõltu raudteeveo-ettevõtjatest, kellel on märkimisväärsed likviidsusprobleemid ja suured kahjud ning keda mõnel juhul ähvardab maksejõuetus.
- (2) Selleks et võidelda COVID-19 puhangu negatiivse majandusliku mõjuga, võivad raudteeveo-ettevõtjad vajada rahalist toetust. Raudteeveo-ettevõtjatel ei pruugi COVID-19 puhangu tõttu olla võimalik raudteetaristu kasutustasusid maksta ning seetõttu peaks raudteetaristu-ettevõtjatel olema lubatud selliseid tasusid vähendada, nende nõudmisest loobuda või nende nõudmist edasi lükata. See luba tuleks anda ajavahemikuks, mil COVID-19 puhangu mõju raudteeturule ilmnes kuni selle ajani kui see eeldatavasti kestab, st 1. märtsist 2020 kuni 31. detsembrini 2020 (edaspidi „vaatlusperiood“).
- (3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/34/EL ⁽³⁾ artikli 31 lõike 3 kohaselt ei või raudteetaristu-ettevõtjale makstavad raudteekasutustasud olla väiksemad kui rongiliikluse korraldamisega otseselt kaasnevad kulud. Osaline või täielik tasude nõudmisest loobumine või nende nõudmise edasilükkamine, mida kohaldatakse läbipaistval, objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil kõigi raudtee-kaubaveo ja/või raudtee-reisijateveo sektoris tegutsevate raudteeveo-ettevõtjate suhtes, leevendaks vaatlusperioodil COVID-19 puhangu mõju. Seepärast peaks liikmesriikidel olema võimalik lubada raudteetaristu-ettevõtjatel selliseid meetmeid võtta.

⁽¹⁾ 16. juuli 2020. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 2. oktoobri 2020. aasta otsus.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta direktiiv 2012/34/EL, millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond (ELT L 343, 14.12.2012, lk 32).

- (4) Direktiivi 2012/34/EL artikli 32 lõike 1 kohaselt lubatakse liikmesriikidel nõuda lisatasusid, kui turg seda talub. COVID-19 puhangu mõju tõttu võib turusegmentide suutlikkus neid lisatasusid maksta olla vähenenud. Seepärast peaks liikmesriikidel olema võimalik lubada raudteetaristu-ettevõtjatel hinnata uuesti turusegmentide suutlikkust lisatasusid maksta, et vähendada vaatlusperioodil maksmisele kuuluvaid summasid.
- (5) Direktiivi 2012/34/EL artiklis 36 on sätestatud reserveerimistasude kord, mille eesmärk on ergutada läbilaskevõime tõhusat kasutamist. Nimetatud artikli kohaselt on kõnealuste tasude nõudmine kohustuslik juhul, kui taotleja (sealhulgas raudteeveo-ettevõtjad) ei kasuta jaotatud liini või osa sellest korrapäraselt. Raudteetaristu-ettevõtjad peavad avaldama oma võrgustiku teadaandes kasutamata jätmise kindlakstegemise kriteeriumid. COVID-19 puhang on põhjustanud raudteeliikluses tõsiseid häireid, mis on kaasa toonud ulatusliku rongiliinide tühistamise. Selle aluseks olnud sündmused ei sõltunud ega sõltu raudteeveo-ettevõtjatest. Lisaks on need põhjustanud läbilaskevõime ajutise vähenenud kasutamise. Seepärast võib eeldada, et direktiivi 2012/34/EL artikli 36 kohaste reserveerimistasudega taotletav ergutav mõju ei ole vaatlusperioodi puhul asjakohane. Seetõttu peaks liikmesriikidel erandina artikli 36 teisest lausest olema võimalik lubada raudteetaristu-ettevõtjatel mitte nõuda reserveerimistasusid vaatlusperioodil jaotatud, kuid kasutamata läbilaskevõime eest, isegi kui sellist kasutamata jätmist käsitatakse vastavalt praegu kohaldatavatele kriteeriumidele jaotatud liini või selle osa korrapärase kasutamata jätmisena.
- (6) Raudteekasutustasude, lisatasude ja reserveerimistasude vähendamine, mida liikmesriigid on käesoleva määruse kohaselt lubanud, tähendaks raudteetaristu-ettevõtja jaoks saamata jäänud tulu. Selline saamata jäänud tulu hüvitatakse põhimõtteliselt vastavalt direktiivi 2012/34/EL artikli 8 lõikele 4. Arvestades, et see saamata jäänud tulu on erakorraline, tuleks see hüvitada raudteetaristu-ettevõtjatele lühema aja jooksul kui on sätestatud nimetatud artiklis ehk saamata jäänud tulu tekkimise aastale järgneva aasta 31. detsembriks.
- (7) Raudteetaristu kasutamise tingimusi tuleks ajutiselt kohandada ning võrgustiku teadaandeid tuleks ajakohastada ja vajaduse korral muuta.
- (8) COVID-19 puhangu ootamatu ja ettenägematu olemuse tõttu ei olnud võimalik võtta asjakohaseid meetmeid õigeaegselt. Seetõttu peaks käesolev määrus hõlmama ka määruse jõustumisele eelnevat ajavahemikku. Võttes arvesse käesoleva määrusega ettenähtud meetmete sisu, ei riku selline lähenemisviis asjaomaste isikute õiguspäraseid ootusi.
- (9) COVID-19 puhangu edasist arengut ja selle edasist mõju raudteetranspordisektorile on keeruline prognoosida. Komisjon peaks pidevalt analüüsima COVID-19 puhangu majanduslikku mõju kõnealusele sektorile ning liidul peaks olema võimalik pikendada põhjendamatu viivitusega ajavahemikku, mille jooksul käesoleva määrusega ette nähtud meetmeid kohaldatakse, kui ebasoodsad tingimused püsivad.
- (10) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmete kehtivuse pikendamiseks, kui see on vajalik ja põhjendatud, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte vaatlusperioodi pikendamise kohta, mille kestel käesolevas määruses sätestatud meetmeid kohaldatakse. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes (*) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (11) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt kehtestada ajutised normid raudteetaristu kasutustasude määramise kohta, et reageerida COVID-19 puhangust tingitud kiireloomulisele olukorrale, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse või toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(*) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (12) Selleks et käesolevas määruses sätestatud meetmeid oleks võimalik viivitamata kohaldada, peaks see jõustuma võimalikult kiiresti, järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

Käesoleva määrusega kehtestatakse ajutised normid raudteetaristu kasutustasude määramise kohta, nagu on sätestatud direktiivi 2012/34/EL IV peatükis. Määrust kohaldatakse ajavahemikul 1. märtsist 2020 kuni 31. detsembrini 2020 (edaspidi „vaatlusperiood“) raudteetaristu kasutamise suhtes riigisisesteks ja rahvusvahelisteks raudteevedudeks, mis on hõlmatud kõnealuse direktiiviga.

Artikkel 2

Minimaalse juurdepääsupaketi tasude ja reserveerimistasude vähendamine, nende nõudmisest loobumine või nende nõudmise edasilükkamine

1. Olenemata direktiivi 2012/34/EL artiklist 27 ja artikli 31 lõikest 3 ning tingimusel, et järgitakse riigiabi norme, võivad liikmesriigid lubada raudteetaristu-ettevõtjatel läbipaistval, objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil vähendada minimaalsele teenustepaketile ja teenindusrajatise ühendavale taristule juurdepääsu eest võetavat kasutustasu, selle nõudmisest loobuda või selle nõudmist edasi lükata, kui see on asjakohane vastavalt nende võrgustiku teadaannetes määratletud turusegmentidele ning kui sellist tasu tuleb maksta vaatlusperioodi jooksul.
2. Olenemata direktiivi 2012/34/EL artiklist 27 ja tingimusel, et järgitakse riigiabi norme, võivad liikmesriigid lubada raudteetaristu-ettevõtjatel hinnata uuesti turusegmentide suutlikkust maksta lisatasusid direktiivi 2012/34/EL artikli 32 lõike 1 tähenduses, et nad võiksid vähendada vaatlusperioodil tasumisele kuuluvaid summasid.
3. Olenemata direktiivi 2012/34/EL artiklist 27 ja artikli 36 kolmandast lausest ning tingimusel, et järgitakse riigiabi norme, võivad liikmesriigid lubada raudteeraudteetaristu-ettevõtjatel mitte nõuda taotlejalt (sealhulgas raudteeveo-ettevõtjalt) reserveerimistasusid vaatlusperioodil jaotatud, kuid kasutamata jäänud läbilaskevõime eest. Seda tehes tegutsevad liikmesriigid ja raudteetaristu-ettevõtjad läbipaistval, objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil.
4. Olenemata direktiivi 2012/34/EL artikli 8 lõikest 4 ja tingimusel, et järgitakse riigiabi norme, hüvitavad liikmesriigid raudteetaristu-ettevõtjatele käesoleva artikli lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamise tulemusel kantud spetsiifilise rahalise kahju selle tekkimise aastale järgneva aasta 31. detsembriks. Kõnealune hüvitis ei piira liikmesriikide direktiivi 2012/34/EL artikli 8 lõikest 4 tulenevat kohustust tagada, et mõistliku ajavahemiku jooksul, mis ei ületa viit aastat, on raudteetaristu-ettevõtja kasumiaruanne tasakaalus.
5. Liikmesriigid teavitavad komisjoni käesoleva artikli kohaselt võetud meetmetest hiljemalt kolm kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva ning teavitavad teda nende hilisematest muudatustest. Komisjon teeb selle teabe avalikkusele kättesaadavaks.

Artikkel 3

Raudteetaristu kasutamise tingimuste kohandamine

Kui see on vajalik, muudavad raudteetaristu-ettevõtjad viivitamata direktiivi 2012/34/EL artiklis 27 osutatud võrgustiku teadaannet, et esitada tingimused, mida nad kohaldavad nende meetmete alusel, mida asjaomane liikmesriik on võtnud kooskõlas käesoleva määruse artikliga 2.

Artikkel 4

Reguleeriv asutus

Direktiivi 2012/34/EL artiklit 56 kohaldatakse käesoleva määruse artiklis 2 osutatud minimaalse juurdepääsupaketi tasude ja reserveerimistasude vähendamise, nende nõudmisest loobumise või nende nõudmise edasilükkamise puhul ning artiklis 3 osutatud raudteetaristu kasutamise tingimuste kohandamise puhul seoses käesoleva määruse artiklites 2 ja 3 sätestatud kriteeriumidega, mida kohaldatakse raudteetaristu-ettevõtjate suhtes.

Artikkel 5

Vaatlusperioodi pikendamine

1. Raudteetaristu-ettevõtjad peavad hiljemalt 1. novembriks 2020 esitama komisjonile direktiivi 2012/34/EL artikli 32 lõike 1 kohaselt andmed oma võrgustike kasutamise kohta turusegmentide kaupa 1. märtsi 2019 ja 30. septembri 2019 ning 1. märtsi 2020 ja 30. septembri 2020 vaheliste ajavahemike kohta.

Kui vaatlusperioodi pikendatakse, esitavad raudteetaristu-ettevõtjad komisjonile poole pikendatud vaatlusperioodi möödumisel uued andmed, et komisjon saaks hinnata kuidas olukord on pikendatud vaatlusperioodil arenenud.

2. Kui komisjon tõdeb lõikes 1 osutatud andmete põhjal, et raudteeliikluse maht võrreldes eelmiste aastate vastava ajavahemikuga pidevalt väheneb, ja et see suundumus tõenäoliselt jätkub, ning tuginedes parimatele kättesaadavatele teaduslikele andmetele leiab, et olukord tuleneb COVID-19 puhangu mõjust, võtab komisjon artikli 6 kohaselt artiklis 1 sätestatud vaatlusperioodi muutmiseks vastu delegeeritud õigusaktid. Iga sellise muudatusega võib vaatlusperioodi pikendada ainult kuni kuus kuud ning vaatlusperioodi ei tohi pikendada kauemaks kui 14. aprillini 2022.

3. Kui see osutub COVID-19 puhangu pikaajalise mõju tõttu liidu raudteetranspordisektorile tungivalt vajalikuks, kohaldatakse käesoleva artikli alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide suhtes artiklis 7 sätestatud menetlust.

Artikkel 6

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 5 lõikes 2 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile üheks aastaks alates 13. oktoobrist 2020.

3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad artikli 5 lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 5 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

*Artikkel 7***Kiirmenetlus**

1. Käesoleva artikli kohaselt vastuvõetud delegeeritud õigusakt jõustub viivitamata ja seda kohaldatakse seni, kuni selle suhtes ei esitata vastuväidet kooskõlas lõikega 2. Delegeeritud õigusakti teatavakstegemisel Euroopa Parlamendile ja nõukogule põhjendatakse kiirmenetluse kasutamist.
2. Nii Euroopa Parlament kui ka nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes esitada vastuväiteid artikli 6 lõikes 6 osutatud korras. Sellisel juhul tunnistab komisjon pärast seda, kui Euroopa Parlament või nõukogu teatab oma otsusest esitada vastuväide, õigusakti viivitamata kehtetuks.

*Artikkel 8***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 7. oktoober 2020

Euroopa Parlamendi nimel

president

D. M. SASSOLI

Nõukogu nimel

eesistuja

M. ROTH
